

Asia: VN/5937/2025

Kansalliset TKI-politiikan ja -toiminnan strategiset valinnat - National strategic choices for RDI policy and activities

Yleiset kysymykset - general questions

Organisaation toimiala Organisation domain

Edunvalvontajärjestö - Advocacy organisation

Onko valintojen valmistelussa ja tavoitteissa tunnistettu olennaiset asiat? Have essential matters been identified in the preparation of choices and in the objectives?

Kyllä / Yes

Huomiot valmisteluun tai tavoitteenasetteluun? Observations for preparation or goal-setting?

Näemme kansalliset TKI-politiikan ja -toiminnan strategiset valinnat hyvänä toimintaa ohjaavana ja selkeyttävänä prosessina. Valintojen tavoitteet ovat kunnianhimoisia, mutta tervetulleita.

Huomiot vaikutuspolkuihin, miten näette valintojen vaikutukset? Observations on impact paths, how do you see the impacts of the choices?

Vaikutuspolut ovat perusteltuja. Yhtenä uutena näkökulmana ensimmäiseen vaikutuspolkuun toisimme tuottavuuden parantamisen ja TKI-toiminnan vahvistumisen kansallisella tasolla.

Tulee myös pitää huolta, ettei strategisia valintoja nähdä liian kapeasti tai sektorikohtaisina, jolloin ne voivat lähteä ohjaamaan TKI-rahoituksen kohdentamista yksioikoisesti ja jättävät monia toimijoita tai aloja katveeseen. Lausuttavana olevassa luonnoksessa todetaan, ettei valinnoissa mennä toimiala- tai teknologiatasolle. Tätä on kuitenkin syytä vahvasti korostaa, etteivät erityisesti temaattiset valinta-aihiot ohjaa TKI-järjestelmän toimijoita liian kapeasti.

Huomiot valintojen lähtökohtiin ja tunnistamiseen Observations on the starting points and identification of choices

Valmistelussa on hyödynnetty jo tunnistettuja vahvuuksia ja jo tehtyjä valintoja. Tämä on varmasti hyvä asia, mutta on varmistettava, ettei näin rajata pois jotakin, jota ei vielä ole tunnistettu. Etenkin

jos ylätasen valinnat mukailevat nykyisiä ohjelmia, on välttämätöntä ottaa tämä huomioon, kun linjaukset siirtyvät käytännön tasolle, ja varmistaa, että ohjaus kulkee oikeaan suuntaan.

Viittaamme tällä siihen, että nykyisessä TKI-rahoituksen kohdentamisessa on syntynyt ns. katvealoja, joille avustuksia kohdentuu vähemmän verrattuna niiden yhteiskunnalliseen merkitykseen. Esimerkiksi kiinteistö- ja rakentamisalalle TKI-rahoitusta ohjautuu vähemmän kuin aloille keskimäärin. Tähän vaikuttaa mm. käytännön rahoitushakujen kriteerit ja suuntaaminen siten, ettei kiinteistö- ja rakentamisalan toimijoiden ole mahdollista menestyä hauissa. Kuitenkin potentiaalia olisi esimerkiksi innovatiivisten energiaratkaisujen integroimiseen ja kehittämiseen rakennuskannassa. Rakli korostaakin, että on erittäin tärkeää, ettei strategisissa valinnoissa mennä toimiala- tai teknologiatasolle, ja TKI-rahoituksen ns. katvealat otetaan paremmin huomioon käytännön työssä.

Luonnoksessa todetaan, että valinnoilla pyritään mm. kestävään kasvuun, tuottavuuteen ja uudistumiseen. Kiinteistö- ja rakentamisalan näkökulmasta tuottavuuden parantaminen, alan uudistuminen ja kestävä kasvu ovat merkittäviä ajureita, ja näiden osalta potentiaalia on uusien toimintatapojen ja liiketoimintamallien kehittämiseen ja skaalaamiseen. Alan tuottavuuden kasvu edistäisi koko yhteiskunnan hyvinvointia ja vahvistaisi julkista sektoria mm. rakentamisen ja asumisen kustannuksia hillitsemällä.

Kuitenkin yllä kuvattu tilanne TKI-rahoituksen kohdentumisessa hidastaa näitä kehityskulkuja. Yhtenä haasteena TKI-rahoituksen vähäisessä kohdentumisessa on viennin merkityksen korostuminen ohi tuottavuuden, kun lähtökohtaisesti lokaalin bisneksen mahdollisuudet vientiin ovat epäsuoria. Kiinteistö- ja rakentamisalan vientipotentiaalin hyödyntämiseksi tarvitaankin kehityshankkeita, jotka koskevat laajemmin alan ekosysteemejä. Vain osa näiden ekosysteemien yrityksistä tähtää vientiin, mutta ne tarvitsevat muiden toimijoiden mukanaoloa potentiaalinsa toteuttamiseksi. Kotimaassa tehty työ luo näin perustan kansainvälisille menestysmahdollisuuksille, joten epäsuoran viennin merkitys tulisi tunnistaa paremmin. Luonnoksessa mainittu globaali kysyntä ei saisikaan käytännön työssä tyypistyä suoraksi vienniksi.

Huomiot valinta-aihioihin: Onko aihioissa otettu huomioon oikeat näkökulmat? Mitä täydennettävää niihin on? Notes on proposed choices: Have the correct perspectives been taken into account in the proposed choices? What needs to be supplemented?

TKI-järjestelmä: riskinottokyvyn lisääminen ja investointien houkuttelu
RDI system: increasing risk-taking capacity and attracting investments

Pidämme näkökulmia perusteltuina.

Data ja datapohjainen arvonluonti
Data and data-based value creation

Pidämme näkökulmia perusteltuina. Kiinnitämme huomioita siihen, että datojen tuottaminen, yhdistely ja hyödyntäminen vaatii datan harmonisointia ja siitä sopimista, ja myös tähän tulee kohdentaa TKI-rahoitusta käytännön tasolla. Esimerkiksi kiinteistö- ja rakentamisala on hajautunutta ja projektimaista toimintaa, joten resursseja tarvitaan ekosysteemi-yhteistyöhön ja yhteiskehittämiseen.

Resilienssi **Resilience**

Pidämme näkökulmia perusteltuina.

Murrosteknologiat, kaksikäyttö ja puolustus **Emerging and disruptive technologies, dual use and defence**

Pidämme näkökulmia perusteltuina.

Terveys ja hyvinvointi **Health and wellbeing**

Pidämme näkökulmia perusteltuina.

Ilmasto, ympäristö ja arktinen ulottuvuus **Climate, environment and the Arctic dimension**

Pidämme näkökulmia perusteltuina. Kiinteistö- ja rakentamisalan näkökulmasta haluamme tuoda esille kasvavan uusiutuvan energian tuotannon luomat tarpeet energiajärjestelmän ja kiinteistöjen yhteistoiminnalle, ns. sektori-integraatiolle. Järjestelmän sekä kiinteistöjen älykkään hallinnan konseptit, työkalut sekä osaaminen muodostavat merkittävän vientipotentiaalin.

Energiantuotannon hajauttaminen, energian paikallinen varastointi mm. kiinteistöissä sekä kiinteistöjen kyky sopeuttaa kulutustaan lisäävät huoltovarmuutta tekemällä energiajärjestelmästä resilientin ja kyvykkäämmän vastaamaan kriisitilanteisiin. Kiinteistöjen älykkäällä energianhallinnalla voidaan estää energiakustannuksien hallitsematon kasvu ja siten mm. asumisen kustannusten nousua. Energiamurrosta tukeva kiinteistökanta mahdollistaa osaltaan energiaomavaraisuuden, energiateknologian viennin ja teollisuudelle puhdasta energiaa kilpailukykyiseen hintaan.

Toimeenpano ja muut huomiot - Implementation and other observations

Miten valintoja tulisi toimeenpanna eri tasoilla? **How should choices be implemented at different levels?**

Toimeenpanossa eri tasoilla tulee huomioida ns. TKI:n katvealojen potentiaali talkoissa TKI-rahoituksen osuuden nostamiseksi 4 prosenttiin BKT:stä ja edistää niiden mahdollisuuksia hakea rahoitusta. Esimerkiksi Business Finlandin TKI-tuista rakentamisen toimialalle ohjautuu vain alle 3 % ja alle 1 % muista tuista. Rakentamisala kustantaakin TKI-toiminnastaan itse 94 %, kun keskimäärin oman rahoituksen osuus on 80 %. Toisaalta rakennetun ympäristön investoinnit kattavat 61 % Suomeen tehdyistä investoinneista. Alalle kohdistuvalla TKI-rahoituksella voitaisiin luoda toimintamalleja, jotka parantavat tuottavuutta ja vastaavat tulevaisuuden energiamurrokseen. Näin voidaan tuottaa hyötyjä koko yhteiskunnalle ja luoda kasvun edellytyksiä myös muille toimijoille.

Moni valinta-aiheista koskettaa rakennettua ympäristöä, puhutaan sitten resilienssistä, datapohjaisesta arvionluonnista, ilmasto- ja ympäristöratkaisuista tai vaikkapa terveydestä ja hyvinvoinnista. Kiinteistö- ja rakentamisalan näkökulmasta valintojen toimeenpanossa olennaista onkin huomata myös ei-niin-ilmeisten alojen potentiaali eikä suunnata ohjelmia vain tutuille toimialoille.

Kiinteistö- ja rakentamisalan potentiaalin hyödyntämiseksi tärkeitä toimenpiteitä toimeenpanossa olisi 1) tunnistaa hankkeiden epäsuora vaikutus vientiin 2) tuoda tuottavuuteen liittyviä kriteerejä

viennin rinnalle sekä 3) tunnistaa avoimien ekosysteemien toimijat, jotka voivat synnyttää ja koordinoida yhteistyöhankkeita, ja mahdollistaa rahoitus niille.

Avoimilla ekosysteemeillä viittaamme toimijoihin, jotka veturiyritysten tavoin voisivat viedä yhteishankkeita eteenpäin, sillä kaikilla aloilla ei ole tarpeeksi suuria yrityksiä vetureiksi. Jotta tämänkaltaisia hankkeita voidaan toteuttaa, tarvitaan rahoitusta ekosysteemitomijoille jo hankkeen kokoamisvaiheessa. TEM:in tilaaman tutkimuksen mukaan Business Finlandin yhteistyöhankkeille, kuten ekosysteemeille ja klustereille, myönnettyillä tuilla oli suurempi vaikutus tuettujen yritysten TKI-toimintaan verrattuna kaikkien Business Finlandin tukiohjelmien vaikuttavuuteen. Yhteistyömuotoisten ohjelmien vaikutus TKI-intensiteettiin (yrityksen T&K-menot / liikevaihto) on yli kaksinkertainen verrattuna tukiohjelmiin yhteensä. Avoimien ekosysteemitomijoiden tunnistaminen ja rahoitus edistäisivätkin osaltaan 4 %:n TKI-tavoitteen saavuttamista.

Vapaa sana - ovatko valinnat oikeaan osuvia vai pitäisikö valita jotain muuta?

Free word - Are the choices correct or should other choices be made?

-

Salo Aino
Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry